

Bunas colliaziuns da traffic èn indispensablas

Fourm d'economia dal Grischun

DA GION NUTEGN STGIER / ANR

■ **Il studi fatg per dar a l'economia in nov svilup duai esser per la politica in manual per la pussaivladad d'agir. Pозиuniar il Grischun pli ferm sco lieu d'abitar, da lavur, ina meglra mobilitad e cunzunt er la reducziun da la taglia sajan aspects impurtants per avair en noss chantun in meglia futur economic.** Dapi ier è il nov studi dal Forum grischun d'economia sin maisa. Grazia a quel duess la politica avair in mussavia per in meglia avegnir economic en il Grischun. Da realisar tut quai ch'il studi cumpiglia saja strusch pussaivel, ha ditg *Peder Plaz*, il manader da quell'organisaiziun d'economia. Ina raschun ch'il Grischun, dasper il Vallais Sura, cumbatta cun intginas sfidas d'economia sajan la situaziun geografica e las schlettas colliaziuns da traffic cun ils gronds centers sco Turitg, Basilea e Berna. Quatras na sappia il Grischun betg profitar da quels centers e da l'economia che flureschia en quels lieus. La realitad saja che blers bandunian noss chantun en direcziun la Bassa e turnian probablamain na pli en il Grischun. Ina realitad saja er che las persunas che stattan en noss chantun vegnan er adina pli veglias.

Cuira duai restar il center dal Grischun. Na fiss quai betg uschia daventass bainspert Turitg er noss center.

MAD

Cuira Turitg en 60 minutas

Per far il Grischun pli attractiv sco lieu d'abitar avess il viadi da Cuira a Turitg ed il cuntrari da cuzzar damain ch'in'ura. Eventualmain sajan d'introducì trens cun ina sveltezza da 250 km l'ura, ha menziunà Plaz. Ultra da quai manca en il Grischun er il svilup turistic cunzunt en las regiuns muntagnardas. La raschun per il turissem pli magher saja anc adina il ferm franc svizzer. Per avair in bun fu-

tur en il turissem saja da sa focussar sin dapliras nischas ed ir sin il martgà er ordvart la Svizra e l'Europa. Ultra da quai saja urgent da valorisar il spazi da la natira. Ozendi saja quella e cunzunt er la midada dal clima dus temas che tutgian er tar in svilup da l'economia. Da supponer saja che la midada dal clima haja en il futur ina gronda influenza sin ils custs, gist en lieus turistics nua ch'i saja da far adina dapli naiv artificziala. Real saja er ch'il

turissem flureschia sin l'entir mund, dentant en Svizra betg. Ils custs per porscher in turissem attractiv sajan simplamain memia auts en Svizra.

Dapliras firmas d'export

La Val dal Rain grischuna cun Cuira sco center principal duai restar il center economic dal Grischun. Ils accents sajan da metter sin l'industria orientada vers l'avegnir e purschiders da servetschs. La

regiun da Tusaun fin Maiavailla duess daventar anc pli attractiva per novas firmas d'export. Grazia a las novas interpresas survegniss il Grischun daplis posts da lavur. Per attrair dapliras firmas en la Val dal Rain grischuna, a Cuira e conturn, saja lura ina midada dal sistem da taglia da gronda impurtanza. Gist tar la taglia da gudogn avessan las firmas d'avair meglras cundiziuns da basa, punctuescha Peder Plaz.

Be pli in lieu per abitar ubain far vacanzas

Lavurar en ils centers ed abitar en ils lieus a l'ur da quels, quai saja da promover anc dapli, ha ditg Plaz. Per che tut quai funcziunia dovri urgent bunas colliaziuns da traffic per ils pendularis. Cumpletter la regiun da Cuira e conturn sco lieu da lavur duessan Tavau e l'Engiadina'Ota. Però er per la promoziun da quellas regiuns per lieu da lavur sajan bunas colliaziuns da traffic en ils lieus e las vals vischinas necessarias. Eventualmain sajan en quella chausa tunnels ina soluziun. Per vegnir sin ina frastga economica vesa Plaz be ina soluziun, da rinforzar ils centers regiunals e da promover pli fitg las vals vischinas sco lieu per abitar e per far vacanzas.

Anc dapliras fusiuns

Per far ils vitgs en las regiuns pli attractivs sco lieus d'abitar saja impurtant d'avair ina buna infrastruttura. Da gronda valur saja er d'avair ina buna purschida da furmaziun. Da nizzegiar saja urgent er la digitalisaziun, ha ditg Plaz. Oz saja quai nagin problem da lavurar dus dis a Cuira ed ils auters trais dis a chasa, grazia a la digitalisaziun. Quella vegnia en il futur ad esser anc bler pli decisiva tar mintga post da lavur. Er en l'agricultura dovri ina commercialisaziun pli professiunala e cunzunt er pli flexibla. A nez saja er da trair la rait da contacts ch'ils proprietaris d'abitaziuns hajan. Els sajan per il turissem in vair chapital, ha ditg il manader dal Forum d'economia grischun. Ad els saja er da dar dapli atenziun, damai ch'en il futur lavuran blers da quels adina pli savens davent da lur chasa ubain abitaziun da vacanzas en in lieu en noss chantun.